

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L 900
Letna naročnina L 1.800
Letna inozemstvo L 2.800
Poštno čekovni račun: šte. 24/12410

Leto XV. - Štev. 46 (768)

Gorica - četrtek 14. novembra 1963 - Trst

Posamezna številka L. 40

RAZGIBAN TEDEN KONCILSKEGA ZASEDANJA

Lahko mirno rečemo, da je bil šesti teden 2. dela vatikanskega koncila eden najbolj razgibanih, ki je zato tudi vzbudil ogromno zanimanja ne samo v cerkvenih krogih, temveč tudi med laiki in nekato-ličani.

Medtem ko se je prejšnje tedne govorilo o Cerkv in o zbornosti škofov, je prišla ta teden na vrsto tema o škofih in o vodstvu škofij. Gre to pot ne toliko za teološko vprašanje, marveč za iskanje potov, kako čim bolj učinkovito izvrševati škofovsko oblast na terenu, sredi zaupanih duš.

ZA KAJ GRE

Koncilskim očetom je bilo predloženo pet poglavij, o katerih naj bi izrazili svoje mnenje.

1. Odnos škofov do rimske kurije in udeležba škofov pri vodstvu Cerkve.
2. Vloga pomožnih škofov pri vodstvu škofije, če je redni škof oviran pri svojem delu zaradi starosti, bolezni, prevelikega ozemlja ali prevelikega števila vernikov.
3. Narodne škofovske konference, njih zgradba in obveznost njih sklepov.
4. Revizija škofijskih meja, tako da ne bodo škofije ne prevelike ne premajhne in da se bodo njih meje skladale z upravno razmejitvijo provinc.
5. Ustanavljanje novih župnij po škofih in spremembe okoliš, če obstojecih.

RAZNA MNENJA O OSNUTKU

Na splošno so vsi govorniki obžalovali, da osnutek ne upošteva tega, kar se je v oktobru reklo o zborni oblasti škofov v Cerkvi. Namesto o škofih je predvsem govora o papeževi oblasti in o rimski kuriji. Določbe, ki so v osnutku, ne odgovarjajo zamisli Cerkve, kot jo je Kristus ustanovil, niti nimajo dovolj pred očmi duhovnih potreb sodobnega sveta. Papež ima res vrhovno oblast, ki pa zato še ni absolutna. Tudi on je podvržen božjim zakonom, zlasti pa načelu, da je rešitev duš prvi zakon Cerkve. Prav zato mora skupaj s škofi vladati Cerkvi, saj so le-ti prvi uresničevalci poslanstva Cerkve na zaupnem jim področju. Treba je zato najti obliko, kako naj bi škofje čim bolj uspešno skupaj s papežem sodelovali pri vsoljni pastirski službi. Sama rimska kurija za to delo ne zadošča.

Splošno odobranje pa je vzbudil osnutek v tistih poglavjih, kjer je govora o škofovskih konferencah, o pomenu in delu pomožnih škofov ter o spreminjanju škofijskih in župnijskih mej, kadar to terjajo dušno-pastirske koristi.

Kardinal Ruffini iz Palerma je smatral za primerno, da je opozoril, naj se s postaranimi in bolnimi škofi obzirno postopa in naj se ne zahteva, da odstopijo, če tega sami ne predlagajo, kajti prav starejši škofje so polni življenjskih izkušenj in lahko kljub vsem oviram še mnogo dobrega storijo s svojim vzgledom in očetovsko dobroto.

VSEBINA PRVEGA POGLAVJA

Kot smo že omenili, se nanaša prvo poglavje osnutka o škofih in o vodstvu škofij na odnose škofov do rimske kurije.

Potrebna je decentralizacija. To, ker je bilo do sedaj pridržano samo sv. Stolici in vzhodnim patriarhom, naj postane pravica vseh škofov. Načelo naj bo, da morajo škofje uživati vse pravice, ki so jim potrebne za uspešno delo med verniki.

Rimske kongregacije, po katerih sv. oče vrši svojo oblast, naj jamčijo neprekinjeno zvezo med papežem in škofi. Rimska kurija naj pomaga in svetuje škofom, škofje raznih narodnosti pa naj postanejo člani in svetovavci iste kurije.

Ko je prišlo do glasovanja, ali osnutek o škofih in vodstvu škofij na splošno koncilskim očetom ugaja in ali se lahko začne z razpravo o prvem poglavju, je svoj »placet« — »da« — izreklo od 2100 udeležencev 1610, proti jih je bilo 477, neveljavnih glasov pa 13. Iz rezultata glasovanja je razvidno, da osnutek ne zadovoljuje popolnoma in da je mnoge koncilске očete nekako razočaral v njih pričakovanju.

KRITIKA PRVEGA POGLAVJA

Prvo poglavje — je bilo rečeno — pozablja, da ni sv. oče le rimski škof, pri-mas Italije ter patriarh Zapada, temveč tudi vrhovni poglavar vesoljne Cerkve. Prav ta zadnji naslov naj bi vključeval vse prejšnje. Zato je nevzdržno, da bi vodil sv. oče vesoljno Cerkve edinole z duhovniki svoje škofije. Nujno je potreben »sveti zbor« vesoljne Cerkve, ki naj bi bil sestavljen iz vzhodnih patriarhov, kardinalov-nadškofov, ki so v posesti nadškofovskega sedeža, ter nekaterih škofov, ki jih določijo narodne škofijske konference. Ta novi »sveti zbor« naj bi se redno shajal v Rimu, nekateri njegovi člani pa naj bi v Rimu kar stalno živeli. Le na ta način bo postala Cerkve sodobna in bo lahko hitro našla rešitev za probleme sedanjega časa.

Zlasti pa je vzbudil splošno pozornost besedni dvoboj, ki sta ga imela pretekli petek kardinal Frings, nadškof iz Kölna, ter kardinal Ottaviani, načelnik najvažnejše rimske kongregacije sv. Oficija.

Kardinal Frings, ki spada v napredno skupino koncilskih očetov, je zlasti obžaloval, da komisija, ki je pripravila osnutek o škofih, sploh ni upoštevala tega, kar je bilo na koncilu že rečeno o zborni oblasti škofov. »Ali je mogoče, da se popolnoma preide nekaj, kar so praktično odobraval vsi udeleženci koncila?« se je spraševal omenjeni kardinal. »Naj bo sedaj zato jasno povedano: vse rimske kongregacije, vključivi sv. Oficij, morajo spremeniti način svojega poslovanja. Ne gre, da bi se še v bodoče delalo kot doslej, to je obsojalo ne da bi se obtoženo dalo možnost zagovora ali poboljšanja. Pa še nekaj: število škofov in duhovnikov v rimski kuriji je daleč preveliko. Marsikaj njihovega dela bi lahko mirno zaupali laikom. Tudi se je treba zavedati, da biti škof pomeni biti dušni pastir; v rimski kuriji pa je škof ali nadškof le okrasni naslov za kako drugo upravno službo. Na ta način se škofovstvo jemlje pomen, ki ga bi v Cerkvi moral imeti.«

Izvajanja kardinala Fringsa so očitno iznevoljila kardinala Ottaviana. Čutil se je osebno prizadetega. »Odločno protestiram!« je vzkliknil. »To, kar odloči sv. Oficij, nosi vedno papežev podpis, zato kdor ruši avtoriteto sv. Oficija, ruši tudi papežovo avtoriteto.« Tudi je dejal, da bi po njegovem mnenju, če bi se uzaknila zborna oblast škofov, ta oblast zmanjšala Petrovo prvenstvo, ki ga je Kristus izročil Petru z nalogo, naj pase vse ovce, vključivi ostale apostole. Kar pa tiče glasovanja, ki so bila predložena od moder-torjev, je mnenja, da niso dokončna in da zato teološka komisija nanje ni vezana.

Koncilski očetje so temu besednemu dvoboju z zanimanjem sledili. Eden ko drugi sta žela na koncu svojih izjavljaj aplavze, prvi, Frings, več kot Ottaviani.

Tudi indijski škof De Souza se je postavil na Fringsovo stran. Dejal je: »Sv. oče je sklical koncil zato, da se Cerkve vključi v sodobni razvoj družbe. Ne da bi bilo treba dotakniti se tega, kar je po Kristusovi zamisli in volji v Cerkvi nespremenljivega, je pa vendarle treba imeti pred očmi, da je Cerkve podvržena zakonom časov in zgodovine. In rimska kurija je prav tako produkt časov in zato podvržena staranju. Decentralizacija kurije je nujno potrebna, če se hoče Cerkve uspešno širiti in zaradi tega edinstvo Cerkve ne bo nič trpela.«

KRIVDA JUDOV

Se en zanimiv predlog je bil pretekli teden dan koncilskim očetom v razmis-ljanje: koliko so Judje soodgovorni za Kristusovo smrt na križu.

Znano je, da si je sv. oče Janez XXIII. še posebej želel, da bi bilo o tem govora na sedanjem koncilu. Naročil je Tajništvo za edinstvo med kristjani — načeljuje mu nemški jezuit kardinal Bea, — naj pripravi odgovarjajoči osnutek.

V njem je rečeno, da gre za versko in ne politično vprašanje. Koncil gleda v

HLADNA VOJNA V BERLINU

Kljub toliko opevanemu moskovskemu duhu, ki je zavel v mednarodnih odnosih po sklenitvi delnega atomskega premirja, se komunistični državniki ne morejo otrestiti skušnjav hladne vojne. Zdi se, da jim nekaj manjka, če vsako toliko ne pokažejo svojega pravega obraza. Tak vtis je dobil svet pretekli teden, ko so sovjetski stražniki ustavili ameriški vojaški konvoj na avtomobilski cesti iz Zahodne Nemčije v zahodni Berlin. Zahtevali so, da morajo vsi ameriški vojaki izstopiti, da jih preštejejo. Ameriški poveljnik se je tem nepričakovanim zahtevam, ki jih ne predvideva noben sporazum med velesilami, ki imajo zaseden Berlin, uprl in hotel kljub temu nadaljevati pot. Toda nekaj sto metrov naprej so Sovjeti s tanki blokiral pot in tako je morala ameriška vojaška kolona ostati na mestu in čakati nadaljnjih navodil svojega višjega poveljstva. Medtem se je poveljnik pogajal s sovjetskim častnikom Spiridionovom, da bi rešili ta neljubi nesporazum.

Toda sovjetski častnik je vztrajal na tem, da mora prešteti ameriške vojake, medtem ko ameriško poveljstvo ni hotelo na to pristati, že iz principa, ker nihče ni dal Sovjetom te pravice. Zadeva je brž spravila pokonci najvišje ameriške diplomatske kroge od zunanjega ministra do veleposlanika v Moskvi, kateremu so naročili, naj izroči Kremlju protestno noto. Ameriški zunanji minister Rusk je izjavil, da predstavlja zaviranje prostega prometa med Zahodno Nemčijo in Berlinom resno nevarnost za skalitev miroljubnih odnosov s Sovjetsko zvezo, ki so jih s tako težavo vzpostavili v zadnjih mesecih.

44 ameriških vojakov je moralo tako skoro dva dni čakati, predno so jih Sovjeti pustili naprej. Ko so prispeli v zahodni Berlin, jih je kljub mrzlemu vremenu pričakala radovedna množica ter častnikarji.

KDO JE POPUSTIL?

Kdo je pri tem popustil, je še vedno diplomatska skrivnost. Hruščev je na sprejemu skupine ameriških poslovnih ljudi v Kremlju izjavil, da so ameriško kolono pustili naprej, potem ko se je podvrgla »običajnemu preglednemu postopku«. Kateri je ta običajni postopek, pa Hruščev ni povedal. V ameriških diplomatskih krogih pa zatrjujejo, da ni prišlo do nobenega sporazuma med ameriško vojaško kolono in sovjetskim častnikom Spiridionovom. Ameriški vojaki so po 41 urnem čakanju nadaljevali pot, ne da bi jih sovjetski stražniki prešteli.

Judih ne posebno raso ali poseben narod, temveč izvoljeno ljudstvo stare zaveze. Krivično bi bilo Jude kot take dolžiti, da so oni zakrivali Jezusovo smrt. Odgovornost za to smrt pada na vse ljudi, saj vsi grešijo in so tako potrebni odrešenja. Čeprav so Jezusovo odrešilno smrt povzročili nekateri judovski voditelji, je pa zaradi svojih grehov pri tem bogomoru sodelovalo vse človeštvo. Zato je nedopustno, da bi zločin nekaterih posameznih voditeljev judovskega ljudstva nprtili vsemu judovskemu narodu tistega časa, ali, kar je še manj dosledno, razširili na vse rodove vse do danes. Zato ne gre in je krivično, če se Judje označujejo na splošno kot bogomorivci, judovski narod pa proglašajo kot od Boga preklet narod.

Pri tem je očitno, da so Sovjeti popustili od svojih neupravičenih zahtev, potem ko so naleteli na odločen ameriški odpor. Spričo tega dejstva je treba Hruščevu hvalisanje o zmagi razumeti kot da ni namenjeno zahodu, ampak vzhodnemu taboru.

Kljub temu da je sedaj ta neljubi incident že mimo, je v onih dneh ves miroljubni svet bil zaskrbljen nad nenadnim poslabšanjem položaja okrog Berlina. Da je zadeva bila resna, pričajo izjave Hruščeva pred ameriškimi poslovnimi ljudmi: »Če bi si ameriška kolona s silo utrla pot, bi morala iti preko trupel naših vojakov.« Z drugimi besedami povedano, prišlo bi lahko do vojne in do jedrske vojne celo.

V zahodnih diplomatskih krogih se še vedno sprašujejo, kaj je nagnilo sovjetskega predsednika, da se je spustil v tako tipično akcijo hladne vojne in to v času, ko ves svet govori o nujnosti miroljubnega sožitja ter odpravi metod hladne vojne. Dve razlagi sta najbolj verjetni. Po prvi naj bi se Hruščev ob priliki praznovanja 46. obletnici boljševiške revolucije hotel pokazati kitajskim in drugim komunistom odločnega in ne-

popustljivega napram zahodnjakom. Po drugi razlagi bi namen sprožitve omenjenega incidenta na cestnem bloku Marienborn bil, prikazati zahodnjakom nujno potrebo, da je treba berlinsko vprašanje enkrat rešiti. Kar se je pretekli teden zgodilo na avtocesti v Berlin, naj bi bilo znamenje, da mislijo Sovjeti ponovno spraviti v ospredje vprašanje bivše nemške prestolnice.

PRIPOMBA K INCIDENTU

Iz celotnega poteka in zaključka o incidentu na avtocesti v Berlin je razvidno, da ni bilo to le neko nepremišljeno ali neodgovorno dejanje kakega »prevnetega sovjetskega častnika, ki so mu stalinistične metode že preveč zlezle v kosti«, kakor je pred nedavnim zatrjeval neki slovenski tednik v Trstu v polemiki s »Katoliškim glasom«. Ni bilo treba dolgo čakati, ko je stvarnost sama potrdila izvajanja KG. Zato tudi ni še nobenih poročil, vsaj kar je nam znano, da bi si sovjetski častnik Spiridionov, ki je dva dni zadrževal ameriško vojaško kolono, nakopal kak ukor ali prestavitev na kak drug manj delikaten sektor....!

Na Vzhodu nič novega...

Francoski socialistični voditelji Guy Mollet, Christian Pineau, Albert Gazier in drugi so bili pred nedavnim na potovanju po Sovjetski zvezi, kjer so jih sprejeli z nenavadno vljudnostjo. Sprejel jih je tudi sam ministrski predsednik Hruščev, iz katerega so med prisrčnim razgovorom izvele marsikatero zanimive izjave, ki pričajo, da določene spremembe, do katerih je v zadnjih letih prišlo v Sovjetski zvezi, ne bodo mogle dovesti do kakih bistvenih sprememb komunističnega sistema.

»POGOVOR MED MUTCI«

»Med nami in Sovjeti je razlika ne samo v raznih pogledih, ampak tudi v pomenu besed; zaradi tega se često zgodi, da je razgovor večkrat podoben pogovoru med mutci,« je ob povratku iz Moskve izjavil tajnik francoske socialistične stranke Guy Mollet. V Rusiji se je marsikaj spremenilo na vseh področjih in Hruščev brez dvoma želi obdobje miru, da bi lahko zmanjšal razdalje, predvsem v proizvodnji, z zahodnim svetom. Navzlic temu so razdalje še ogromne.

Eno takih področij je odnos do berlinskega odnosno nemškega vprašanja, do katerega se ni sovjetsko stališče spremenilo niti za las. Hruščev je odkrito povedal, da si ne more niti predstavljati, da bi se mogla Vzhodna Nemčija kdaj odcepiti od komunističnega tabora.

V zvezi z določenimi političnimi spremembami po smrti Stalina, so ga francoski socialisti vprašali, če ni pričakovati razvoja tudi v enostranskem sistemu, ki vlada v Rusiji. Če se že dopuščajo različne poti v socializem, bi logično bilo treba dopustiti tudi več strank, četudi le delavskih. Ob tem vprašanju je Hruščev skočil pokonci, kot da bi ga gad pičil, in skoro kričaje odvrnil: »Ne, v noben slučaju ne! To bi pomenilo ustvariti stranko Molotova, Kitajcev ali tujcev.«

Glede gospodarskega položaja Sovjetske zveze so francoski socialisti izjavili, da se sicer v Rusiji, predvsem v mestih veliko gradi, kljub temu pa, kakor hitro se oddaljimo iz velikih mest na deželo, nam ta daje videz nerazvite dežele. Zato niti od daleč ni možno, da bi komunistična Rusija mogla doseči leta 1970 blagostanje, ki bi se moglo primerjati onemu na Zahodu, čeprav to Hruščev stalno zatrjuje.

HRUŠČEV O BERLINSKEM ZIDU

Končno naj omenimo še, kako je Hruščev opravičeval berlinski zid skupini ameriških poslovnih ljudi, ki jih je sprejel ravno ob incidentu na avtocesti iz Zahodne Nemčije v Berlin. Potem ko jim je sovjetski ministrski predsednik dopovedoval, kako moramo danes probleme, ki nas razdvajajo, reševati na miren način in ne z vojno, niti s hladno, ga je ravnatelj neke ameriške prehranske industrije vprašal: »Če je tako, zakaj se je potem postavil zid v Berlinu in se strelja na ljudi, ki ga hočejo prekorčiti?«

Hruščev: »Meja je meja. Vsaka država čuva svoje meje in strelja na tiste, ki je nočejo spoštovati. Tako dela vsaka država in tudi nemška demokratična republika.«

Ameriški ravnatelj W. Cook: »Ne, mi tega ne delamo! In ljudi tudi ne držimo zaprtih!«

Hruščev: »Pri vas se strelja na otroke v cerkvi, samo zaradi tega, ker so črni. Ne diskutirajmo dalje...« in je prešel na drug pogovor.

Moro sestavlja vlado

Ministrski predsednik Leone je podal ostavko svoje vlade, ki je imela le začasni upravni značaj. Predsednik Segni je poveril tajniku KD Moru nalogo za sestavo nove vlade. Poslanec Moro name-rava sestaviti sredinsko levičarsko vlado. Tvorile naj bi jo stranke KD, PSDI, PRI in PSI.

KRŠČANSKI NAUK

V zaključnih dveh odstavkih razlage krščanskega nauka, ki govorita o življenju pri Bogu v večnosti, nam sv. pismo in ustno izročilo povesta bore malo in še to v skrivnostnih besedah in podobah. *Apostol Pavel*, ki nam v svojem 2. listu do Korinčanov (2 Kor 12, 1-5) — poroča, »kako je bil zamaknjen v tretje nebo in je tam slišal skrivnostne besede, ki jih človeku ni pripuščeno povedati,« in ravnotako sv. *Janez*, ki je v pregnanstvu na otoku Patmosu v zamaknjenju gledal razodetje o koncu sveta in o novih nebesih in o novi zemlji — oba nam povesta, da o tem nič jasnega ni mogoče govoriti s človeškimi pojmi in besedami. Toliko lahko vemo, da bo po koncu sveta nekaj čisto novega, kjer čaka zveličane neizmerno plačilo za njih zvestobo Kristusu (Raz 21, 1-8): »Pogubljeni pa bodo imeli svoj delež v jezeru, kjer gori žveplen ogenj. To je druga smrt.«

Kar cerkveni očetje razlagajo o koncu sveta, bomo na kratkem povzeli v naslednjih dveh odstavkih.

PRENOVLJENJE VIDNEGA SVETA

Bog je po preroku Izaiju obljubil: »Da, glej, ustvarim novo nebo in novo zemljo, o prejšnjem ne bo spomina in ne pride na misel. Veselite in radujte se na veke!« (Iz 65, 17-18).

Potem, ko bo Bog na sodni dan pokazal svojo moč, bo prenovil vidni svet. Ne bo ga uničil, ampak spremenil in dopolnil ga bo. »Zakaj podoba tega sveta preide.« (I Kor 7, 31). Po napovedi sv. Petra: »Čakamo pa po njegovi (Jezusovi) obljubi novih nebes in nove zemlje, kjer prebiva pravičnost. (2 Pet 3, 13).

Prenovljenje vidnega sveta bo Oče dovršil po Kristusu; o tem nam piše sv. Pavel: »Kot zadnji sovražnik bo pa končana smrt, zakaj vse je podvrženo njegovim nogam. Ko pa pravi, da mu je vse podvrženo, je jasno, da razen njega, ki mu je vse podvrženo. Ko bo pa Kristusu vse podvrženo, se bo tudi sam Sin podvržal njemu (Očetu), ki mu je vse podvrženo, da bo le Bog vsem vse.« (I Kor 15, 26-28).

Kristus bo odpravil na novem svetu vse zlo in ves nered, ki je prišel nekdanj po grehu. Svet bo postal poln večne lepote. Tako bo tudi stvarstvo rešeno prekletstva greha.

Po prenovljenju bo svet tak, kakor ga je določil Bog od začetka: postal bo bivališče Boga med ljudmi. — S tem bo odrešenje dopolnjeno.

Škofje naj bi protestirali

Po mnenju beograjske »Borbe« so škofje iz Jugoslavije, ki se udeležujejo koncilskih del, zagrešili do sedanjega jugoslovanske oblasti veliko neobjektivnost. Zahtevati bi morali od vodstva razstave, ki prinaša dokumentarne dokaze o komunističnem preganjanju v deželah za železno zaveso, naj umakne vse, kar govori o verskem preganjanju v Jugoslaviji. Odločno bi morali protestirati proti »nizkotnemu blatenju in proti lažnemu prikazovanju jugoslovanske resničnosti.« Ker tega niso storili, so dejansko sokrivi in odobravajo to »nesramno razstavo, ki ni nič drugega kot podla propagandna manifestacija.« Tako ravnanje je — trdi omenjeni list — v očitnem nasprotju z načeli, ki sta jih zadnje čase zastopala papeža Janez XXIII. in Pavel VI. Namesto da bi se delalo na zblizanju odnosov med Cerkvijo in oblastjo v Jugoslaviji, pa take razstave povzročajo nevoljo med prebivalstvom in povečajo mednarodno napetost. Tako »Borba«. Pa bi bilo veliko bolje, če bi »Borba« objavila pastirsko pismo jugoslovanskih škofov iz leta 1952. Tam je točno povedano, kaj vse je morala Cerkve doživeti in pretrpeti po letu 1945 od novih oblasti. Danes škofje ne morejo govoriti drugače kot so govorili tedaj. Sicer bi bili ljudje brez hrbtnice in časti, torej neobjektivni!

Koncilski očetje v Lurdu

Skupina koncilskih očetov, ki se udeležujejo II. vatikanskega koncila, je izrabila odmor za praznik Vseh svetih, da je napravila na povabilo lurdškega škofa msgr. Theasa romanje v Lurd.

V celoti jih je bilo 59. Iz Jugoslavije je bil msgr. Držević. Iz Rima so se odpeljali 31. oktobra popoldne s posebnim avtobusom. Sv. oče Pavel VI. jim je dal posebno dovoljenje, da so še isti večer vsi udeleženci mogli opraviti sv. mašo na kraju Marijinih prikazovanj. Ob prihodu v Lurd so odlične romarje pozdravili prefekt iz Lurda ter župana iz mesta Tarbes in Lurd. Koncilski škofje so ob vstopu zapeli »Salve, Regina« in »Pridi, Sv. Duha« za uspeh koncila. — V Lurdu so ostali tri dni. Zadnji dan so se vsi udeležili sv. maše msgr. Drževića.

Po pravici se boje

Italijanski škofje so v svojem skupnem pastirskem pismu o brezbožnem komunizmu rekli: »Pišemo vam, dokler nam je še mogoče.« — Zelo prav so povedali, zakaj med njimi sedi v koncilski dvorani kardinal Višinski, katerega govore je poljska partija sklenila sežgati. Gre za knjigo govorov, ki je izšla v 60 tisoč izvodih.

Kljub temu se bodo komunisti še nadalje zgražali zaradi krivoverskih knjig, ki so jih sežigali v srednjem veku. Oni ustvarjajo še vse hujske kot srednji vek!

Slavje Kristusa Kralja v Hong-Kongu

Na praznik Kristusa Kralja se je največji stadion v Hong-Kongu spremenil v ogromno svetišče. Nad 40.000 katoliških Kitajcev ga je popolnoma napolnilo z namenom, da izkaže čast Kristusu Kralju. Sv. mašo je opravil slepi kitajski kardinal Tomaž Tien, ki je zato nalašč prišel iz Formoze. V pridigi je poudaril, kako silen razvoj je doživela katoliška Cerkve v Hong-Kongu v zadnjih desetih letih. Od 50.000 vernikov je njihovo število naraslo na 205.000. Ta porast se dolguje poštenemu, povezanemu in organiziranemu delu duhovnikov, redovnikov in laikov. Zlasti slednji so zelo aktivni. Njim je kardinal dal na pot geslo: vsak vernik naj v enem letu pridobi vsaj enega novega člana za Kristusovo Cerkve!

Nemški teolog pri papežu

Sv. oče Pavel VI. je sprejel v petek 8. novembra nekega nemškega izdajatelja knjig, ki ga je spremljal znani nemški teolog Rahner. Teolog Rahner velja za enega najbolj razgledanih bogoslovnih učenjakov sedanjega časa. Nekatere njegove ideje so zbudile v konservativnih krogih precejšnje zgledevanje. Da pa je Rahner pravega duha, se vidi iz tega, da je bil imenovan za teološkega svetovavca na sedanjem koncilu. Poročilo pravi, da je imel ob priložnosti omenjenega obiska papež Pavel VI. tudi zanj »besede priznanja in odobrevanja.«

Smrt dveh škofov

Pred kratkim sta umrla dva cerkvena dostojanstvenika: v Avstraliji msgr. Mannix, nadškof v Melbourne, star 99 let, in v mestu Gürlitz (Vzhodna Nemčija) msgr. Piontek, naslovni škof iz Barke. Oba škofa se trenutno nista udeleževala koncilskih del in sta oba umrla doma. Koncilski očetje so zanj na svojem zasedanju 6. novembra zmolili skupaj psalm »Iz globočine kličem k tebi, Gospod.« — V Rimu pa je obhajal 101. obletnico rojstva msgr. Carimi, ki je gotovo najstarejši škof na svetu.

444 semenšč v USA

Trenutno je v Združenih državah Sev. Amerike 444 bogoslovnih semenšč. Od teh je 117 škofijskih, 327 pa jih je zaupanih raznim redovom in kongregacijam. Od leta 1950 do danes so zgradili v USA 153 novih bogoslovnih hiš.

Duhovne vaje za protestante

V Združenih državah so vedno pogostejši primeri, da katoliški duhovniki vodijo duhovne vaje za protestantske vernike. Za voditelje duhovnih vaj so navadno izbrani izvedenci v vprašanih zedinjenja.

Tragedija v Južnem Vietnamu

Ministrski predsednik Vietnama Ngo Dinh Diem že ne živi več. Postal je predmet zgodovine. Ko se bodo politične strasti malo umirile in ko bo poteklo nekaj časa, bo kritičnemu znanstveniku laže izreči sodbo o Diemovem načinu vladanja. Sedaj je odšel v večnost s pečatom nasilnega človeka, ki je bil nestrpen do budistov, preveč pod vplivom svojega brata in svoje svakinje, ne preveč izbirljen v sredstvih do svojih političnih nasprotnikov.

Opozicija je spretno vnesla v svojo akcijo za zrušenje režima verski element. Diem je bil katoličan, kot vse njegovo številno sorodstvo. Katoličan z orientalsko miselnostjo, ki je tudi leta bivanja v Franciji niso mogla dosti spremeniti. Prav zato nam je kot katoličanom v tolažbo, da Diem ni končal svojega življenja kot samomorivec, temveč kot žrtev bratomorne vojne.

NE SAMOMOR, TEMVEČ UBOJ

Dejstvo je, da sta se Diem in njegov brat zatekla v cerkev. Cerkev je po svoji naravi kraj, kjer se počutiš varnega. Vedno, kadar človek spozna svojo revščino in svoj nič, pride v cerkev; seveda, človek hodi v cerkev tudi ob drugih prilikah, toda nikdar ni pred Bogom tako iskren kot takrat, ko se čuti majhnega in je oropan zunanjega varstva.

Tudi v preteklih časih je bilo tako. Ko je gotski kralj Alarik vrl v Rim, se je ljudstvo zateklo v objem svojih bazilik. Cerkev je bila z njim. Ni ga mogla povsem rešiti, toda blagoslovila ga je in krepčila, ko je krvavel.

Romanje na Cirilov grob v Rim

od 22. do 25. novembra

Mnogi se čudite, kako da ob koncu novembra prirejamo romanje, saj vendar ni časa in vreme ni ugodno. Lahko je res eno in drugo, toda romanje se bo gotovo vršilo. Kakor smo že pisali, ne mislimo na veliko romarsko skupino, ampak le na lepo zastopstvo naših krajev od Celovca do Trsta na skupni katoliški proslavi v čast sv. bratov Cirila in Metoda. Duhovniki želimo, da na tem velikem skupnem prazniku Slovencev od Soče in Jadrana ne bi manjkalo! Skoro v vsaki vaši so dobri, verni ljudje, ki imajo čas tudi novembra, ki imajo tudi potrebne lire; te vabimo, naj se pridružijo in naj zastopajo svoje rojake na rimskih slovesnostih.

SPORED: V petek 22. novembra ob 6,30 zjutraj odhod z vlakom iz Trsta, v Trstu se ob 6,58 pridružijo Goričani. Zvečer prihod v Rim, večerja, počitek. Sobota in nedelja dva dneva skupnih slovesnosti in čas za ogled mesta Rim, ki je lepo tudi v pozni jeseni; pravijo, da imajo sedaj v Rimu prav tople in sončne dneve. V nedeljo po večerji odhod na vlak in v

ponedeljek 25. novembra ob 8,15 smo v Trstu.

Vsak romar dobi točen spored na dom dva dni pred odhodom. Ker je malo časa, zato je vpisovanje samo v teh štirih krajih: pri Fortunatu v Trstu, pri g. Zorku v Rojanu, v Marijanišču na Opčinah in v upravi Katoliškega glasa v Gorici. Ob vpisu se da naslov in celotna vsota, ki je za vožnjo in oskrbo v Rimu: 14.000 lir. Čas za vpis samo do 18. novembra (ponedeljek).

Vabimo vse, ki morete, pridružite se! Naj bo na skupnem prazniku v čast naših svetih učiteljev Cirila in Metoda častno zastopana tudi Goriška in Tržaška! Slovesne procesije se udeležijo, kakor nam poročajo iz Rima, vsi slovanski škofje, ki so sedaj na koncilu. Obiskali in pozdravili bomo novega sv. očeta Pavla VI., molili bomo na grobu Janeza XXIII. in si ogledali koncilsko dvorano v Petrovi baziliki.

PONAVLJAMO: ČAS ZA VPIS SAMO DO TEGA PONEDELJKA OPOLDNE!

Skrb za romanje v Rim imata gg. Janežič in Stuhec.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Msgr. Matija Škrbec - umrl

Iz Severne Amerike je prišla žalostna vest, da je 17. oktobra umrl v starosti 77 let od kapi zadet msgr. Matija Škrbec, nekdanji župnik in dekan v Kranju na Gorenjskem. Bil je svoječasno eden najbolj delavnih slovenskih duhovnikov na društvenem, združenem in političnem polju. Bil je ves zavzet, da bi se v slovenskem narodu uveljavile v polni meri papeške socialne okrožnice. Odločen Slovenec je moral iti za nekaj časa v stari Jugoslaviji celo v zapor, ker je nasprotoval diktaturi kralja Aleksandra. L. 1941 se je rešil nemške aretacije s tem, da je pribežal v Ljubljano. Tu je do leta 1945. vodil po nalogu škofa Rožmana karitativno (dobrodelno) pisarno, ki je skrbela za 10.000 protikomunističnih beguncov. Leta 1945 je odšel v tujino. Po nekaj letih je našel zatočišče v ZDA, kjer si je postavil za glavni cilj, da razkrinka komunistično propagando in svobodni svet pouči o komunističnih zločinih, ki so jih uprizorili v letih revolucije na slovenski zemlji. V ta namen je izdal 4 brošure pod naslovom Rdeča zver — pijana krvi in knjigo Krivda rdeče fronte, ki so dragocen vir za slehernega, ki hoče dobiti nepovrjeno sliko o položaju slovenskega naroda med sovražnikovo zasedbo in komunistično revolucijo v drugi svetovni vojni.

Stoletnica

Društva slovenskih zdravnikov

V Ljubljani so v soboto 9. novembra slovesno proslavili stoletnico Društva slovenskih zdravnikov. Proslave se je udeležilo okrog 200 delegatov poleg članov izvršnega komiteja in izvršnega sveta. Po sestanku je predsednik skupščine Slovenije predil zdravnikom sprejem.

Smrt prijatelja Slovencev

V četrtek dne 31. oktobra 1963 je nenadno umrl zadet od kapi v Rimu msgr. Pavel Jesih. Pokojni je bil Hrvat in pred odhodom v tujino tajnik zagrebškega nadškofa, kasnejšega kardinala Štepinca. V Rimu se je posvetil begunskemu vprašanju med Hrvati. Mnogo let je govoril v hrvaščini na vatikanskem radiu. Bil je vzoren duhovnik in iskren prijatelj Slovencev. Menda ni slovenske knjige in

slovenskega časopisa, na katerega ne bi bil naročen. Njegov pogreb je bil v ponedeljek dne 4. novembra 1963. Vsi Slovenci, ki smo ga poznali in visoko cenili zaradi njegove ljubezni do nas, prosimo Boga, naj mu nakloni v nebesih bogato plačilo.

Smrt slovenskega misijonarja

V času, ko je bengalski misijon slovenskih jezuitov najbolj prospeval, je bilo vedno slišati tudi ime podjetnega misijonskega brata Francis Drobnica. Nad 30 let je pomagal svojim redovnim sobratom pri utrjevanju božjega kraljestva v delti reke Ganges, sredi od kanalov in riževih polj prepežene bengalske zemlje, ki je danes vzhodni del države Pakistana. Zgodovina misijonskih postaj kot Bošonti, Raghapur, Morapaj in Khani je tesno povezana z njegovimi napor in njegovim imenom. Se ni dolgo, kar je podlegel zahrbtni bolezni p. Viktor Sedej, iz Vrhnika doma. Sedaj mu je sledil še brat Francé Drobnica. Po kratki bolezni je umrl v Kalkuti (Indija) 22. oktobra 1963. Naj mu bo lahka indijska zemlja!

Razstava slovenskih umetnikov v New Yorku

Od 1. do 30. novembra je v New Yorku odprta razstava treh slovenskih slikarjev. Razstavlja že priznani slovenski kipar France Gorše skupno z dvema mladima slovenskima slikarjema, Jožetom Vodlanom in Mirom Zupančičem. V ameriških krogih vlada za razstavo veliko zanimanje.

Obnovljena stolnica v Berlinu

Prvega novembra so slovesno odprli stolnico berlinske nadškofije, ki je bila znova zgrajena po zadnji vojni s prispevki vseh katoličanov tega mesta. V pastirskem pismu, ki ga je naslovil na vernike, je berlinski nadškof msgr. Bengsch izrekel svojo zahvalo vsem, ki so sodelovali pri ponovni zgraditvi zgodovinskega svetišča in zatrdil, da je stolnica bivše nemške prestolnice, ki se nahaja na vzhodnem berlinskem področju zgovorni znak edinosti te škofije.

Nedvomno sta si Diem in njegov brat — kriva ali ne — na kraju, kjer živi Bog na poseben način navzoč, zaslužila pravico, da se jima da prilika za zagovor, preden se ju sodi in obsodi.

Pa je prišlo povsem drugače: tisti, ki so Diemu očitali toliko zločinov, so svoji žrtvi prekosili v dvojnem oziru: medtem ko so stari barbari spoštovali tiste, ki so jih našli v cerkvi, oklepajoče se oltarja, so pa Diemovi nasprotniki oba brata ubili prav na potu iz cerkve, in to na tako divjaški način, da ju niso usmrtili, temveč dobesedno razmesarili.

Pa še po smrti niso znali spoštovati svojih žrtev. Niso se zadovoljili le s tem, da so jima barbari vzeli življenje, hoteli so jima vzeti še dobro ime. V svet so vrgli lažno novico: Diem in brat sta se sama usmrtila. Katoličan, ki konča s samomorom...

Kritičnemu opazovalcu se vsilujeta dve vprašanji: zakaj so zmagovavci tako pohiteli z usmrčenjem? Ali je bil Diem res tako kriv, kot so razni interesirani krogi to razglajali? Ali niso bili morda v ozadju interesi, da Diem ne sme priti pred sodišče, ker bi povedal stvari, ki bi bile ne ljube zmagovavcem in tistim, ki so jih k temu umoru podžigali?

In drugič: zakaj je Severna Amerika tako pohitela s priznanjem uporniške vlade, medtem ko še sedaj noče priznati vlad, ki so nedavno prišle na oblast potom revolucije v republikah Santo Domingo in Hondurasu?

V zvezi s tem vprašanjem je zanimivo, kar piše list »Tribune« iz Chicaga v Sev. Ameriki: »Vsa Kennedyjeva administracija je delala na to, da se poruši Diemov režim. Ko svet sedaj strmi nad posledicami, si odgovorni možje ZDA umivajo roke kot Pilat pred Kristusom. Trdijo, da niso bili niti poučeni o nameravanem uporu in da obžalujejo nasilno Diemovo smrt. Kdo naj jim še verjame, ko pa vsi dogodki pričajo zoper nje?«

BESEDE

KRŠČANSKEGA ODPUSCANJA

Kako vse drugače dostojanstveno pa je bilo zadržanje nadškofa msgr. Thuca, ki je brat obeh vietnamskih žrtev. Potem, ko je poudaril, da mu je o dogodkih v Vietnamu znano le to, kar je objavil svetovni tisk, je s svoje strani izjavil:

1. Gotov sem, da sta moja brata padla častno, prepričana, da služita domovini.
2. Kot prava kristjana sta rada žrtvovala svoji življenji za enotnost in svobodo celotnega Vietnama.
3. Kot prepričana kristjana sta gotovo odpustila svojim nasprotnikom, saj niso vedeli, kaj delajo. — Tudi jaz se kot kristjan in kot vietnamski škof spoštljivo klanjam vsem, ki so padli v tej bratomorni borbi. Boga prosim, naj jim podeli večni mir, moji domovini pa nakloni svobodo na podlagi medsebojnega bratstva.

TREZNO PISANJE LISTA

»L'OSSERVATORE ROMANO«

Od preteklega maja dalje so se razmere v Južnem Vietnamu razvijale v smeri, ki so dale slutiti na spremembo političnega položaja v tej deželi. Mnoge iskrene prijatelje svobode je ta razvoj začel skrbeti in bilo je želeli, da pride do povratka k normalnosti brez večjih pretresov.

Nekaj časa se je bilo celo bati, da se bodo nastopi Diema, ki je bil kot vsa njegova družina katoličan, nalašč ali zmotno prištevati katoliški Cerkvi. Toda pravčasne izjave sv. očeta Pavla VI. in vietnamske cerkvene hierarhije so postavile stvari na pravo mesto, zlasti ker so tudi budisti priznali, da ne gre za verski boj, temveč za osebno nastopanje Diema zoper budiste.

Cerkev je tako še enkrat pred vsem svetom izpričala in poudarila svojo neodvisnost od vsake svetne oblasti in svojo pripravljenost, da brani stiskane in ljubezni in pravičnosti, brez ozira na raso, versko prepričanje ali politično gledanje.

Toda, ko se je v Saigonu znova prelila kri in združila s tisto, ki je že tekla pred leti, je sv. oče Pavel VI., komaj je zvedel za vietnamsko tragedijo, naslovil na vietnamskega nadškofa iz Saigona, msgr. Nye-yen Van Binh, sledeče besede sožalja in sočutja:

»Naša molitev se dviga k Bogu s prošnjo, da bo vaša domovina v teh bridkih urah mogla v miru in bratski slogi prestatiti tudi to težko preizkušnjo.«

Zato smo prepričani, da tudi ta kri, ki je bila pred dvema tednoma prelita v Vietnamu, pred Bogom ni bila zaman prelita. Imela je svoj smisel kot že tolikokrat v teku zgodovine, in ob svojem času bo obrodila svoj sad.

TITO V NEW YORKU

(Od našega dopisnika)

Napovedani govor jugoslovanskega predsednika Tita v glavni skupščini Združenih narodov v New Yorku dne 22. oktobra je privabil v stavbo, kjer deluje skupščina, častnike iz vsega sveta. Prišel je med njimi tudi Santiago Ferrar, dopisnik največjega in najbolj uglednega dnevnika v Buenos Airesu »La Nación«. Svoje vtise je takole opisal:

Policijska je stavba Združenih narodov močno zastražila. Vsem tujim obiskovalcem je bil dostop onemogočen, tako da so bile galerije čisto prazne. V govoru je Tito razvijal misel o potrebi sožitja med obema blokoma in predlagal vrhunsko konferenco, na kateri naj bi izdelali pravilnik za tako sožitje. Svoj govor je bral v srbsčini, enakomerno, ne da bi pri branju napravil kakršno koli kretnjo ali premor. Ko je končal, so ga navzoči nagradili z zmernim ploskanjem.

TISKOVNA KONFERENCA

Nekaj trenutkov po govoru se je Tito pokazal častnikom v dvorani za tiskovne konference št. 4. Že omenjeni častnik Ferrar ga je takole opisal:

»Tito je človek bolj nizke postave, čokat, obleka mu je prevelika, kakor da bi bil shujšal. Prav gotovo je shujšal, kajti koža mu visi na licih in pod brado, tako da zgeda kakor spraznjena žoga. Lase ima malo nakodrane in svetle barve, obraz štirioglat in močno rjavkast, kot da bi bil ožgan od sonca ali prepojen od žolča. Ves čas se ni nasmajal, pač pa so se mu ustnice večkrat zaokrožile v posmeh, ko je prišlo do vprašanj, ki mu niso bila všeč. Kovinasti naočniki so še povečali vtis, ne vem zakaj, da ne pove tako, kot misli. Vsekakor je njegova pojava na slikah bolj impozantna kot v resnici.«

Prvo vprašanje je bilo o Kitajski: »Pred dvema letoma ste rekli, da se Kitajska ne sme vmešavati v evropske zadeve. Ali bi danes to enako izjavili?«

Tito nekaj razume angleško, ostalo pa si da prevajati. Ko je doimel vprašanje, je njegov obraz spreletelo nezadovoljstvo zaradi stavljenega vprašanja. Odgovoril je, da tega ni nikdar dejal in če je dejal, da je mislil na ideološka vprašanja.

Tudi vprašanje, kaj misli o položaju na indijsko-kitajski meji, mu ni bilo všeč, ker bi moral govoriti o Kitajski. Omejil se je na odgovor, da želi, da bi tam vladal mir.

Sledilo je v počasnem tempu predstavljanje novih vprašanj in odgovorov nanje. Eno je med častniki vzbudilo splošen smeh, le Tito je ostal resen. Neki Južnoamerikanec ga je namreč vprašal: »Gospod predsednik, pravkar ste obiskali več južnoameriških držav: ali se vam ne zdi, da je vsa Latinska Amerika zrela za revolucijo?« — Odgovor je bil, da ni njegovo poslanstvo, da izraža mnenja, pač pa lahko reče, da se veliko dela na izpeljavi socialnih reform.

Končno je prišlo na vrsto vprašanje, ki so ga vsi častniki z napetostjo pričakovali.

»Ali predvidevate, gospod predsednik, da bo v bližnji bodočnosti v Jugoslaviji dovoljena opozicija in bodo izpuščeni na svobodo ljudje kakor n. pr. Milovan Djilas?«

Tito je prezirljivo zamahnil z roko in odvrnil: »To je izključno notranja zadeva naše države in res se čudim, da se iznaša na tej konferenci. Saj je v pravilniku tiskovnih konferenc Združenih narodov do-

ločeno, da je treba ločiti notranja in zunanja politična vprašanja.«

S tem je bila tiskovna konferenca končana.

»Ko je šel mimo nas, — nadaljuje Ferrar — ki smo stali kot strnjena skupina, smo jasno začutili, da vsi ti ljudje pripadajo čudnemu svetu, ki ga z našim ni mogoče združiti in to ne samo zaradi ideoloških razlik. Tako se mi je zazdelo, da bi bilo bolje, če bi si Tita še naprej predstavljali kot junaka gverile in nosivca odpora proti Stalinu potom fotografij in knjig, ne da bi ga osebno spoznal. Osebno srečanje me je pustilo hladnega. Vtis sem dobil, da je Tito računarski človek.«

Tako ta častnikar.

ODPOVEDANI BANKET

Na večer istega dne, ko je imel Tito svoj govor v New Yorku, bi moral biti v hotelu Waldorf Astoria banket, na katerega je bilo povabljenih 1100 gostov. Toda kmalu po govoru so Jugoslavlani banket odpovedali z utemeljitvijo, da »odgovorni newyorški činitelji niso podvzeli potrebnih ukrepov za Titovo varnost.«

Ta izjava je razburila policijskega komisarja mesta New Yorka Murphija, ki je dejal, da je tako govorjenje neresno. »Že itak smo povečali število policije; kaj več pa res ne moremo nuditi,« je poudaril.

Med trnjem in osatom

»Andrejev semenj«

Marsikdo se po pravici vprašuje, kaj je to »Andrejev semenj«. Stari Goričani smo vedno slišali govoriti o semnju sv. Andreja v Gorici. Ko smo bili še otroci, je bil semenj sv. Andreja naše sanje in naše želje. Sedaj pa beremo v nekaterih časopisih o »Andrejevem semnju«. Kaj je morda kak Andrej iz Štandreža, ki prireja svoj semenj? Ali imajo takega moža na uredništvu nekega dnevnika, ki je prvi uvedel novi semenj? Mi stari Goričani bomo še vedno obhajali semenj sv. Andreja, kakor se obhaja že več stoletij. Tiste, ki se svetnikov bojijo in bi jih radi odpravili, pa prosimo, naj se držijo ljudskega imenovanja za stare ljudske praznike, pa četudi ne marajo svetnikov. Ni prav, da uredništva listov po svoje spreminjajo, kar je ljudsko izročilo sprejelo za svoje. Kakor ne želimo, da tujci pačijo naše slovenske praznike, tako ne maramo, da uredništva listov pačijo stare ljudske nazive.

Pa brez zamere, dragi kolegi!

Farizejsko ogorčenje

V Rimu je že nekaj časa odprta razstava Cerkve molka. V to Cerkve je vključena tudi Jugoslavija, kar pa seveda uradnim jugoslovanskim krogom ni všeč. Zlasti so jim na poti razne fotografije, ki kažejo razdejane samostane, požgane cerkve ter pobite duhovnike.

»Borba«, glasilo jugoslovanske komunistične partije, ki izhaja v Beogradu, je zaradi teh slik te dni ogorčeno protestirala. List trdi, da so vse te zločine zagrešili — ustaši. Mi sicer dobro vemo, da so ustaši med leti 1941-1945 zagrešili dokaj zločinov in pokolov, toda da bi bili oni edini v moriji nezaščitenega ljudstva, to pa lahko »Borba« dopoveduje afriškim, azijskim in ameriškim navidezem, ki slepo sprejmejo vse, kar jim iz rdeče kuhinje servirajo. Mi, ki smo rdeči revoluciji prisostvo-

Ob dvajsetletnici

(Iz zapiskov zareškega župnika)

Ljudje so se razšli, sam sem se pa nepotil v kriški samostan, da pozdravim osvobodene redovnike. Našel sem jih v jedilnici. Bili so presrečni. Pripovedovali so mi, kako so jih zajeli in priveli v ajdovske zapore. Partizani so bili z njimi, so pravili, zelo prijazni in obzirni. »Sploh spoštujejo duhovnike!« je ugotavljal eden izmed osvobodencev. »Zlasti šturskega!« mu je vneto prikimal val. »Čelo v sodnika so ga povišali!« — »V sodnika?« se je čudil oče Gvido. »Za sodnika so ga postavili, na ajdovski sodnji! In sodil je bogoslovca Trčka iz Črnega vrha!« — »Sodil bogoslovca?« — »Sam nam je pravil, kako se je zgodilo. Bogoslovec mu je iz ječe vtihotapil listek, prosoč ga, naj ga reši. Župnik Gregorec je koj odhitel na sodnijo. Sprejel ga je komandant Stefan. Po kratkem pozdravu mu je rekel: »Zaprli ste bogoslovca Trčka. Ne bo dobro odjeknilo med ljudstvom.

Obljublimate svobodo, pa zapirate.« — »Ne dolžnih ne zapiramo!« se je branil komandant. »Nekaj je pač zakrivil. Pa veste kaj, kar vi ga sodite! In to zdaj takoj, tamle v sosednji sobi!« Šturski je stopil tjakaj in ko so mu pripeljali pripornika, je spregovoril glasno, da ga je komandant lahko slišal: »Poslušaj, Trček! Ukazano mi je, da te sodim. Po pravici govorim. Dvojno mi povej: česa te obtožujejo in kaj več v svojo obrambo.« — »Tožijo me,« je začel Trček, »da sem vohunil in izdal. Pa ni res! Na vsi je bilo križem krazem vse polno orožja, municije, vojaških voz in s platnom zakrit tovarnjak. Skozi luknjo v platnu sem pokukal v tovarnjak, a že je zavpil zaščitnik: »Kaj vohate?« — »Kdo vohal?« je rjovel nek tuj policist. »Aha, ti vohuniš!« In že me zgrabil. »Kdo si?« me je tresel za ramo. »Rudi Trček, domačin, bogoslovec.« Tedaj je zarjovel: »Tudi v Ljubljani bogoslovci vohunijo za belo gardo. Vohun! Belogardi!« In zdaj sem tu. »To je obtožba!« je strogo ugotavljal šturski. »Zdaj pa povej svoj zgovor!« — »Nič nisem vohal, še manj vohunil. Samo radoveden sem bil: v tovarnjak sem pokukal. To je vse.« Šturski je tedaj povzdignil glas in slovesno so-

ODHOD

26. oktobra se je Tito vkrcal na luksuzno 38.000 tonsko holandsko ladjo »Rotterdam«. Zaradi lažnega obvestila, da je na ladji skrita bomba, so morali vse prostore pregledati in tako se je odhod zakasnil za 40 minut.

Pot iz New Yorka do Southamptonu v Angliji je stala Tita in njegovo spremstvo 30.000 dolarjev, t. j. 18 milijonov lir.

Med tem pa je Ameriško-srbski odbor v New Yorku javil, da so protitovski jugoslovanski demonstranti dobili od svojcev v Jugoslaviji pisma, v katerih jih naprošajo »naj ne delajo tega, kar so počeli oktobra 1. 1960 (takrat je Tito prvič obiskal USA, op. ur.), sicer nas bodo oblasti spet nadlegovale in preganjale.«

Predsednik odbora Vojnovic je dokumentarne dokaze o tem preganjanju že izročil v roke Dudleya Devina, ki je pravni zastopnik omenjenega odbora. Ta bo zahteval od ameriške vlade, naj se pri jugoslovanskih oblasteh zavzame za vse, ki trpijo nepriroke zaradi demonstracij sorodnikov v ZDA.

Verjetno pa bo v nekaj tednih na tej in oni strani vse postalo zopet mirno. Obisk bo šel v zgodovino, pri ljudeh pa v pozabo. Morda pa bo rodil tudi svoje dobre sadove in želeli bi, da bi bili teh sadov zlasti deležni prebivalci Jugoslavije.

vali od blizu, dobro vemo, da je bilo samo na slovenski zemlji požganih dolga vrsta cerkv, ki jih oblast še danes ne pusti obnoviti, in da je bilo ubitih nad 80 duhovnikov in bogoslovcev. Kar pa tiče vernih laikov, gre njih število, kot vedo sami komunisti najbolje, v visoke tisoče. Po čemu torej to farizejsko ogorčenje »Borbe«?

R A Z N O

Tragičen dan dveh strašnih nesreč na Japonskem

Deveti november je bil za Japonsko silno tragičen. Dve hudi nesreči sta prizadeli deželo in povzročili več kot 600 smrtnih žrtev. Do prve nesreče je prišlo v rudniku na otoku Kyushu, kjer je eksplodiral janski plin. V trenutku nesreče je delalo v rudniku nad 1200 rudarjev. Ugotovili so smrt 452 rudarjev, 450 je ranjenih, nekatere pa še pogrešajo.

Istega dne, komaj šest ur po prvi, se je pripetila še druga strahotna nesreča v predmestju Tokia na progi Johahama-Tokio. Dva osebna vlaka sta zavozila v tovorni vlak, ki je iztiril. Železniška proga je tu zelo prometna, saj ima šest prog in po teh brzijo najhitrejši vlaki. Do nesreče je prišlo ponoči in šele eno uro po nesreči so lahko organizirali prvo reševanje. Izpod zverženega železja so potegnili 162 trupel in 60 težko ranjenih oseb. Skoro vsi potniki obeh vlakov so bili delavci in uradniki, ki so se vračali od dela.

To sta najhujši nesreči, ki sta zadeli Japonsko po vojni. Vlada je obljubila vso pomoč preživelim in vsa dežela je presunjena nad strahotami teh dveh silnih nesreč.

Vatikanska lekarna

Letos so prenovili vatikansko lekarno, ki jo oskrbujejo usmiljeni bratje. Lekarna je urejena moderno in je menda največja v Rimu. Lekarna je odprta vedno, podnevi in ponoči in tudi ob nedeljah. Organizacija je prvovrstna.

dil: »Iz tvojih ust te sodim. Radoveden si bil in nepreviden. To se bogoslovcu ne spodobi. Zato ti izrekam strogo ukor. Vohunstva pa nisi kriv in še manj izdajstva beli gardi, ker bele garde na Primorskem sploh ni. Zato si prost, a ne bodi več nepreviden, da se ti kaj hujšega ne pripeti!« Poveljnik Stefan je bil zadovoljen z razsodbo in Trček je odšel na svobodo.

Patrí so nato načeli svoje probleme. Izrazili so bojazan in skrb, da bi vojne grozote ne zajele njihovih svetilih in samostanov, ki so zdaj v partizanskih rokah. Tesno jim je pri srcu zlasti za usodo čudodelne podobe svetogorske Matere božje. Pater Sofronij je takoj, ko je bil osvoboden, odhitel preko gor na Sv. goro, da reši milostno podobo in jo prinese na Vipavsko. Če je med prvo svetovno vojno podoba svetogorske Kraljice odšla v begunstvo v Ljubljano, naj zdaj pride, dobra Mati v Vipavsko partizansko republiko med svoje otroke, ki zdaj doživljajo najtežje dneve svoje zgodovine. Sklenili smo, da ji priredimo slovesen sprejem in častno gostovanje. Jutri ostane izpostavljena javnemu češenju v ajdovski cerkvi, v soboto v Šturjah, v nedeljo jo prenesemo v slo-

FILM

Lawrence d'Arabia

Navadno se zgodi, da se filmi, ki dobijo veliko število Oskarjev, potem izkažejo nevredne teh nagrad. To pa ni slučaj pri filmu »Lawrence d'Arabia«, ki je sedem Oskarjev popolnoma zaslužil. Že sami imeni producenta, Sam Spiegel, in režiserja, David Lean, sta zadosten porok za uspel film, bodisi tehnično, bodisi vsebinsko. Poleg tega pa je cela skupina znanih igravcev kot so Alec Guinness, Anthony Quinn, Jack Hawkins, Jose Ferrer tudi jamčila za kakovost filma. Razen teh smo prvič videli na platnu Petra O'Toola v glavni vlogi in pa egiptovskega igravca, ki je na Vzhodu zelo znan, a ki bo po tem filmu tudi na Zapadu dosegel slavo, Omarja Sharifa.

Po velikem uspehu, ki sta ga Sam Spiegel in David Lean dosegla s filmom »Most na reki Kwaik«, sta bila v dvomu, za katero snov naj se odločita za svoj prihodnji film. Prvotno sta mislila prenesti na platno Gandhijevo življenje, a pozneje sta to svojo zamisel opustila in se odločila za junaka, ki je med arabskimi domačini postal že legendaren. Zbrala sta torej angleškega oficirja Lawrenceja in za izdelavo tega velikega filma sta napela vse svoje moči in vsa sredstva. Nevarno je bilo, da bi se ta film pridružil dolgi vrsti ameriških kolosov, ki so tehnično res neoporečni, a nič drugega. To pa se ni zgodilo. »Lawrence d'Arabia« je resnično velik film in kljub svoji dolžini (traja cele tri ure in pol) nikdar ne popusti. Velika zasluga režiserja je ta, da je znal prenesti na filmsko platno puščavo tako, kot jo je Lawrence v svojem velikem občudovanju in v svoji ljubezni do arabskih domačinov videl. Nepozabni so nekateri prizori v puščavskem pesku, pod žgočim puščavskim soncem. Nekateri so mnenja, da je fotograf Fred Young napravil nekatere posnetke, ki so med najlepšimi v zgodovini kinematografije.

Prenesti na platno tako kompleksno osebnost kot je bil Lawrence, ni bilo lahko. A tudi je režiser pokazal svojo mojstrsko sposobnost in je glavnega junaka prikazal v njegovi pravi luči, v njegovem hudem konfliktu med dvema nasprotujočima si svetovoma. David Lean ga je zajel objektivno: nikdar ne sočustvuje z njim, a niti ga ne sovraži. Lawrence v filmu — prav tako kot je bil v svojem življenju — ni antipatičen, a niti ne moremo reči, da je simpatičen. Ves čas ga čutimo nekako tujega, oddaljenega. Bil je človek, ki je bil sposoben narediti mnogo dobrega, a tudi mnogo slabega. Za primer imamo pokol cele turške čete, ki se je umikala. Čeprav je sovražil prelivanje krvi, je znal biti do skrajnosti krut. In takega je David Lean pokazal na platnu. In takega je upodobil gledališki igravec Peter O'Toole, ki prvič nastopa v filmu.

Omeniti moramo tudi odlično glasbeno spremljavo, ki je kot glas neskončnih puščavskih ravnin. Vse napravi iz tega filma veliko delo, ki je bilo skrbno in dovršeno pripravljeno. Okoli glavnega junaka se sučejo vsi drugi, ki so čudoviti liki, katere je ustvarila spretna režiserjeva roka in veliki igravci, ki smo jih prej omenili.

Mira

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

vesnem sprevodu v Sv. Križ, kjer bo ostala več časa. Svetogorski Mater božji izročimo v varstvo svoje osebe, domove, Vipavsko in vse naše ljudstvo.

Medtem so nam dohajale, druga za drugo kot svetopisemskemu Jobu, prežalostne novice. Napad na Gorico je bil krvavo odbit.

Predor iz Mirna proti letališču in Štandrežu je naletel na nepričakovano besen nemški odpor: topovi, tanki, težke strojne so bruhali smrt v naskakujoče enote, jih razbili, razpršili. Nemci so prešli Vipavo in Miren je zdaj v plamenih...

Na srednjem odseku je stal odred kakih 500 moč, med njimi bataljon iz Dobravelj: v junaškem naskoku so se spustili s Sv. Marka proti Šempetru in goriskemu malemu semenišču. Vdrl so že v predmestje, odrezali nemško zaščito, toda nemške puške in strojnice so s streh in iz okenj sipale smrt v njih vrste, topovi so štiti dohode in jim odrezali umik: kri je tekla v potokih...

Severnoprimerški odred, ki ga je podpiral krepak ogenj iz minometov in lahkih poljskih topov, je prodiral proti severnemu kolodvoru in Pristavi, a Nemci so

Radio Trst A

Spored od 17. do 23. novembra

Nedelja, 17. nov.: 9.30 Slovenski motivi. — 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Blisk nad Pacifikom«. — 12.00 Slovenska nabožna pesem. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Odmevi tedna v naši deželi. — 15.30 Radijska novela: »Liza«. — 18.30 Po družtvih in krožkih: »Goriški zbor Lojze Bratuž«. — 21.00 Iz slovenske folklorne: Ljudstvo baja, ljudstvo poje: »Kupico natoči in si srce odmoči«.

Ponedeljek, 18. nov.: 12.15 Iz slovenske folklorne: Ljudstvo baja, ljudstvo poje: »Kupico natoči in si srce odmoči«. — 18.00 Glasovi iz narave. — 19.15 Radijska univerza: Sveta brata Ciril in Metod: (7) »Teologija svetih bratov«. — 21.00 Giuseppe Verdi: »Lombardi na prvi križarski vojni«, opera v štirih dejanjih.

Torek, 19. nov.: 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 18.00 Italijansčina po radiu: Osnovni tečaj - 5. lekcija. — 18.30 Sodobna jugoslovanska simfonična glasba. — 19.15 Pisani balončki, radijski tehnik za najmlajše. — 21.00 Pregled italijanske dramatike. Pastoralna drama. Prizori iz del: »Zgodba o Orfeju« Angela Poliziana, »Aminta« Torquata Tassa in »Pastor Fido« Giambattista Guarinija. — 21.50 Slovenski solisti.

Sreda, 20. nov.: 11.45 Folklor z vsega sveta. — 12.15 Zgodovinske zanimivosti. — 13.30 Izbrali smo za vas. — 18.00 Znanstveni leksikon. — 19.00 Pevski zbori Julijske Benečije in Furlanije: Zbor S.A.I. C.I. iz Torviscosa. — 19.15 Higiiena in zdravje. — 21.00 Simfonični koncert orkestra Tržaške filharmonije.

Četrtek, 21. nov.: 12.15 Po družtvih in krožkih: »Goriški zbor Lojze Bratuž«. — 18.00 Italijansčina po radiu: Osnovni tečaj - 6. lekcija. — 18.30 Solistični koncert. — 19.15 Širimo obzorja: »Podvodna narava«. — 21.00 »Usodno leto«, radijska igra v štirih slikah.

Petek, 22. nov.: 11.45 Jugoslovanski pevci in orkestri. — 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 18.00 Bilo je nekoč... Venec pravljice, pripovedk, legend: (3) »Velikan Orkan«. — 18.30 Solisti Julijske Benečije in Furlanije. — 19.15 Radijska univerza: Vesolje okrog nas: (6) »Zvezde iz kolobarja okrog Rimske ceste«. — 21.00 Koncert operne glasbe.

Sobota, 23. nov.: 11.45 Mali ansambli. — 12.15 Po tujih krajih. — 14.00 Pojeta kvarteta »Cetra« in »Radar«. — 15.30 Prizadevanja mladih budističnih menihov, dramatizirana zgodba. — 17.20 II. vatikanski koncil. Poročila in komentarji o vesolju. Cerkvenem zboru. — 18.00 Poglavlja iz zgodovine slovenske književnosti: »Drobci srednjeveškega pismenstva«. — 19.15 Družinski obzornik. — 20.30 Teden v Italiji. — 20.45 Zbor »France Prešeren«. — 21.00 Za smeh in dobro voljo. — 22.30 Sodobna simfonična glasba.

Splača se

Ruski mužik prinese na banko vse svoje prihranke, 30 rubljev, da bodo tu končno na varnem. Pa ga kljub temu skrbi:

»Gospod ravnatelj, ali morete dati kakšno garancijo?«

»Kako vendar, saj je naš tovariš Hruščev najboljša garancija.«

»Kaj pa če umrje?«

»Ostane denar komunistični partiji.«

»Pa če še ta propade?«

»Veste kaj,« se zaupno skloni ravnatelj do mužika, »potem pa se splača žrtvovati 30 rubljev!«

mu zaprli pot s tanki in z motoriziranimi kolonami.

Dobravljajo so se ogrimile v črno: jokajo nad svojimi padlimi. Nevarno ranjene že prevažajo v lokavsko bolnico, kjer pa primanjkuje zdravnikov, spretnih kirurgov in sanitetnega materiala. Na samem bojnem polju, tam okoli Gorice, pa ležijo nešteti naši fantje in možje, za vedno pokošeni...

Zasopel, shujšan in prepadel je pridrvel na motorju pred samostan Florijan, nemurni vojaški kurat. Odločnih korakov je stopil med nas, z žarečim pogledom objel vso družbo, ki smo ga molče in v napetem pričakovanju gledali, in strahovito mirno povedal: »Nemci so na več krajih prodrli. Goriške fronte ni več!« Nato se je sesedel na klop k mizi in si z rokami podprl obličje. Okrožili smo ga. Ne da bi dvignil glave, kot bi samemu sebi dopovedoval, je turobno zlogoval: »Kolone motoriziranih vozil in tankov so s peklenim besom bruhale ogenj in smrt. Niti poljske niti francoske armade jim niso mogle biti kos. Le kako naj bi jih naši oddelki zaustavili? A kako junaško so se borili, kako sijajno so se držali!« Tedaj je dvignil glavo, v obeh

GORIŠKE NOVICE

Zahvalni dan v Gorici

Tudi v Gorici so dne 10. novembra praznovali tradicionalno zahvalno nedeljo. Slovesna zahvalna maša za darove zemlje je bila v cerkvi sv. Ignacija na Travniku ob prisotnosti najvišjih krajevnih oblasti in ljudstva. Ob evangeliju je msgr. Grusovin, duhovni asistent obdelovalcev zemlje, imel lep priložnostni govor, nakar je sledilo simbolično darovanje zemeljskih pridelkov. Pevci od Sv. Roka in s Placuta so peli Perosijevo mašo »Missa Eucharistica«. Sledila je zahvalna pesem in blagoslov kmetijskih strojev na trgu pred cerkvijo.

Pripravljalna seja za sejem sv. Andreja

Pod predsedstvom odbornika za šport in turizem, Giuseppe Agatija se je na goriškem županstvu sestel pripravljala odbor za sejem sv. Andreja. Agati je poudaril pomen letošnjega sejma v okviru bodoče dežele. Povabil je tudi sosednji dežel, Avstrijo in Jugoslavijo, naj sodelujejo na sejmu. Odborniki so podprli predlog po stalnem sejišču, ki naj bi razpolagalo tudi s svojim zemljiščem.

Glavne značilnosti letošnjega sejma so predvsem mednarodno tekmovanje pevskih zborov, ki ga prireja »Corale Seghizzi« in kateremu so se odzvali tudi naši slovenski zbori iz Italije in Jugoslavije. Za to tekmovanje vlada že sedaj v mestu veliko zanimanje. Poleg tega tekmovanja bodo še razne prireditve »Piccolo Teatra«, razstava obrtnišva, čipk in običajna razstava in pokuševalnica vin s srečolovom v korist zavoda Lenassi. Predlog, da bi vinsko razstavo namestili v predoru pod Gradom, so zavrnili, ker je prostor neprimeren zaradi silnega prepaha v predoru.

Brezplačno seme za povrtno

Goriški vrtnarji, ki pridelujejo povrtno za prodaj, lahko napravijo prošnjo na posebnem obrazcu za brezplačno dobavo semen paradižnikov, solate, cvetače, fižola in graha. Največ se lahko zahteva tri vrste semen, za vsako vrsto pa znaša državni prispevek največ pet tisoč lir. Celotni državni prispevek pa znaša 3,2 milijona lir.

Prednost za brezplačno dobavo semen imajo predvsem vrtnarji iz Gorice, Sovodenj, Tržiča, Ronk, Starancana, Turjaka in Gradeča, kjer bodo razdeljevali vse vrste semen. V Steverjanu, Krmini in Dolnjah pa bodo delili samo semena paradižnikov, graha in fižola.

Prošnje sprejema in vsa potrebna pojasnila daje sedež kmetijskega nadzorništva v Gorici in na podružnicah v Ronkah, Gradiški in Krmini.

»Gran Premio« v Gorici

Ze več dni pripravljajo tehniki v kino dvorani Verdi v Gorici telekamere in kulisice za oddajo »Gran Premio« v obliki tekmovanja med deželama Furlanija - Julijska krajina in Sicilijo. Tehniki so pripravili oder in namestili tudi tri telekamere, od katerih bo ena na odru, druga pred odrom in tretja na koncu dvorane. Vstop v dvorano bo brezplačen, zato bo srečen tisti, ki bo lahko v dvorani dobil prostor, saj vlada že sedaj, posebno med mladimi ljudmi, veliko zanimanja za to oddajo, ki bo v četrtek ob 16. uri. Zvečer

mu je začelo, ko je presunljivo zaključil: »Bratje moji! Neštetni junaki so izkavali za slovensko Gorico. Slava jim!« Florijan je bil spet ledeno miren. Segel je v žep in prožil najbližjemu sobratu listino, rekoč: »Pošilja dekan Novak. Preberi! Sicer pa je zdaj itak vsega konec.« In sobrat je čital:

»V imenu Narodno-osvobodilnega sveta za Primorsko Slovenijo kot najvišje oblasti slovenskega naroda na tem ozemlju izjavljam, da gospodje duhovniki, ki stopajo kot vojni kurati v narodno osvobodilno vojsko in v partizanske odrede Slovenije, stopajo v stik samó z oboroženo silo in narodno oblastjo in zato njihovo dušno pastirstvo v vojski ne pomenja nobenega sodelovanja s komunistično partijo Slovenije.

Njihovo delovanje se bo omejevalo na strogo dušnopastirsko delo na fronti in po bolnišnicah.

Crniče, dne 22. septembra 1943.

Dr. Joža Vilfan (m.p.), Predsednik Na-

V nedeljo 24. novembra ob 16,30
bo v **Katoliškem domu**
v **Gorici**
vsakoletna

CECILIJANKA

Nastopila bo vrsta
pevskih zborov
z Goriškega.
Nastop bo registrirala tudi
radijska postaja iz Trsta.

Vabljeni!

bodo »Gran Premio« oddajali tudi po televiziji.

Delovanje goriških študentov

Na pobudo SKAD-a se je preteklo soboto zbralo v Katoliškem domu večje število dijakov goriških višjih srednjih šol, ki so se prvič nekako »uradno« srečali z akademiki, včlanjeni v omenjenem društvu. Prišlo za tak širši sestanek je dalo predavanje prof. Jožeta Peterlina iz Trsta o nalogah mladine. Predavatelj, ki je sam izkušen poznavalec problemov v zvezi z organizacijo mladine na Tržaškem, je orisal načelne naloge današnje mladine v svetu, posebno pa še začrtal smernice za delovanje slovenske mladine v zamejstvu. Po predavanju se je razvila debata o možnosti večjega sodelovanja med akademsko in višješolsko mladino in o bolj konkretnih oblikah, ki naj bi jih to sodelovanje dobilo.

Vsekakor je zelo razveseljivo dejstvo, da se čuti med dijaki višjih srednjih šol potreba in želja po bolj organskem delovanju. Upati je, da ti prvi poskusi ne bodo ostali brez zaželenih uspehov.

Večer o Njegošu

V okviru Akademskega kluba se je vršilo v soboto zvečer v Katoliškem domu predavanje o črnogorskem pesniku Petru Petroviču Njegošu ob stopetdesetletnici rojstva. Predaval je dr. Slavko Bratina, ki je prikazal pesnikovo življenje in delo. Vmes je akademičarka Majda Sfiligoeva čitala odlomke iz Njegoševga »Gorskega venca«.

Zahvalna pobožnost v Štandrežu

Tudi Štandrežci so se z lepo pobožnostjo zahvalili Bogu za dobroto, ki jih nudi njihovim poljam in njivam. V nedeljo 10. novembra se je pri jutranji sv. maši zbralo veliko ljudstva. Bil je običajni offer, po maši pa zahvalna pesem. Zunan cerkve pa je društvo neposrednih obdelovalcev zemlje pripravilo krasno okinčan voz poljskih pridelkov, katere je potem blagoslovil g. dekan. Blagoslovil je tudi kruh in vino, ki so ga nato razdelili med ljudstvo. V dolgih vrstah so bili razpostavljeni kmetijski stroji, katere je tudi g. dekan Zorž blagoslovil. Štandrežci so s tem pokazali, da še vedno zaupajo le v Boga in njegov blagoslov.

Dr. VRTOVEC JOŽE (jr.)

specialist
za ustne in zobne bolezni
asistent
na zobozdravniški univerzitetni kliniki
v Padovi
IRST ul. Mercadante 1/I
vogal ul. Carducci - ul. Milano
tel. 68349

rodno-osvobodilnega sveta za Primorsko Slovenijo.

GODOVIČ SO NEMCI POZGALI

Med čitanjem listine je zvonček na samostanski porti sunkovito pel. Gvardian Guido je stekel tja in se hitro vrnil, za njim je pa kot v omotici pritaval, prašen in razmršen duhovnik, ki je kot poblašnel ponavljal: »Godoviča ni več! Vse so plamenj požili! Godoviča ni več, ni več!« — »Gospod Dežela, kaj pa je?« sem zaklical. »Gospod Ivan, kaj se je pripetilo?« so drugi spraševali. »Pet so jih postrelili, dve ženski in tri moške! Vsem so grozili s smrtjo!« Strašne besede so nas pretresle do najglobljih korenin. Gvardian je vsilil nesrečnemu, ki je na smrt utrujen telebnil na klop, kozarček konjaka. Pijača ga je vidno pomirila in poživila. V pretrganih stavkih je nato pripovedoval, kako je večer vpadla v Godovič nemška kazenska ekspedicija in se kruto maščevala za napad, ki so ga dne 18. septembra partizani izvedli na nemške vojake.

Slika sv. Martina v Doberdolu, katero je narisala E. Galli leta 1957. — S tridnevno (č. g. Kretič) se pripravimo na praznovanje. 17. novembra nedelja: celodnevno čiščenje, slovesna maša ob 10,30; zaključek ob 3,30 popoldne z govorom č. g. Mazora; Te Deum za poljske pridelke, ki bodo simbolično predstavljeni v cerkvi; blagoslov; offer za cerkveni zbor. — Zvečer ob 7,30 primerno praznovanje v župni dvorani.

TRŽAŠKE NOVICE

ZA POBIJANJE DRAGINJE

Prav vsi na lastni koži čutimo vidno naraščanje draginje. Prizadeti so tisti, ki žive od mesečne, odnosno tedenske plače ali pokojnine, prizadet je poljedelec, ki mora za industrijske izdelke in druge potrebščine plačati več, kakor dobi za poljedelske pridelke, prizadet je mali trgovec in obrtnik. Res je, da draginja ni osamljen pojav v našem ožjem okolišu ali Italiji, temveč jo čutijo tudi drugod od Moskve do Pariza, toda zlasti pri nas je treba nujno nekaj ukreniti, treba jo je zaježiti. Največ lahko stori država v sklopu ostalih članic Skupnega evropskega tržašča. To potrebo morajo imeti pred očmi posebno te dni, ko sestavljajo program za novo vlado.

V Trstu je dal pobudo za boj proti draginji občinski odbor. V svoji resoluciji je predlagal razne ukrepe. Nekatere lahko uresniči samo vlada, druge pa tukajšnja krajevna oblastva in delno tudi občinska uprava sama. Za resolucijo so glasovali svetovavci vseh strank z izjemo liberalcev. V imenu Skupne slovenske liste je podal glasovalno izjavo svetovavec dr. Simčič, ki se je zavzel za koristi manj premožnih slojev — in med te spadamo skoraj vsi Slovenci v Italiji — ki jih je draginja najhuje prizadela.

IZJAVA DR. SIMČICA

Zadnji dve leti je draginja nevarno narasla. V nevarnosti sta stabilnost lire in kupna moč ljudstva. Življenjski stroški žal še vedno naraščajo, kar med drugim dokazuje dejstvo, da so se v razdobju avgust-oktober povišale draginjske doklade uslužbenec v industriji, trgovini in kmetijstvu za dve točki in da je bilo za

»Nemški kazenski oddelek« so se mu počasi trgale besede iz ust, »je prihrumel v vas, zažgal cerkev, župnišče in še 45 domov, ki so do tal pogoreli; deloma je poškodoval še kakih 40 hiš, tako da je težko prizadetih 85 poslopij. Ostalo je le nekaj bajt na obrobju vasi. In kar je najhuje, Nemci so vlomili v tabernakelj, oskrnili Najsvetejše, male hostije so raztresli po tleh, velike pa sploh ni bilo več najti. Ciborij so odnesli, enako lunulo. Še sreča, da sem malo prej shranil drugod ostale cerkvene posode, matrike in večji del arhiva. Ljudje, ki so prestali smrtne groznje, so se razbežali na vse strani, a padlo je petero nedolžnih žrtev. Svojo mamo, 77-letno, skoro hromo in brez ene noge, sem zavlekel k dobrih ljudem, sam pa sem se umaknil v gozdove, ker so me iskali, češ da sem jaz organiziral napad, kar ni res. Zdelo se mi je, da zblaznim, ko sem z gorskih vrhov gledal plamene, ki so požirali Godovič...«

(se nadaljuje)

Športno delovanje Olympie

V nedeljo 10. t. m. je bil v Gorici v kinodvorani Stella Matutina letni kongres C.C.I. (Centro sportivo italiano). Po kratki besedi, ki jo je imel odbornik don Vidoz, je sledilo nagrajevanje društev in atletov, ki so se posebno izkazali v letošnji sezoni.

Med nagrajenimi društvi je bila to pot tudi Olympia, ki je letos zmagala v pokrajinskem prvenstvu za odbojko. Dobila je za nagrado dva pokala: enega za naraščajnike in drugega za mladince. Vsak atlet je dobil še posebej pozlačeno medaljo. Posebne nagrade so bili deležni Susič, Devetak in Jalen. Ti atleti društva Olympia so zmagali na pokrajinskem prvenstvu lahkootletike in so bili povabljeni na meddeželno tekmovanje v Vicenzo.

Nekaj rezultatov s tekmovanja za Memorial M. Filej:

Starejši: 100 m Bensa Dušan 13", Kogoj L. 13,2". Daljava: Bensa 5,30, Vizintin 5,05. Krogla: Bensa 11,40, Kogoj L. 10,23.

Mladinci: 100 m: Prinčič J. 12,7", Susič I. 13". Daljava: Jalen 4,88, Prinčič 4,70. Višina: Susič I. 1,60. Skok s palico: Černic 2,60 m. Kopje: Susič I. 32 m. Krogla: Prinčič 12,74, Antoni 10,10. Disk: Valentinčič J. 26,90, Černic 25,38.

Naraščajniki: 80 m: Petarin D. 11", Antoni J. 11". Daljava: Antoni 4,21, Kožlin 4,21. Višina: Petarin 1,50, Pavlin 1,35. Kopje: Antoni 33,30, Tomsič 29,32. Krogla: Antoni 11,50, Tomsič 10,30. Disk: Antoni 23,08, Kožlin 20,20. Skok s palico: Legiša 2,30.

razdobje november-januar napovedano povišanje še za eno točko. Narasle so predvsem cene živil, kar je udarilo široke ljudske množice. Vsi, ki zastopamo potrošnike, moramo najti in predlagati neko stvarno rešitev te nadloge.

Gospodarski strokovnjaki imajo nekaj temeljnih receptov za pobijanje draginje. Med drugim predlagajo prepoved povišanja plač, prepoved povišanja cen, povečano ponudbo blaga na trgu in racionalizacija trgovske mreže. Prvi dve točki ne prideta v poštev. Prepoved povišanja plač nasprotuje koristim manj premožnih slojev ter sedanjí splošni usmerjenosti in težnji v gospodarstvu. Glede prepovedi povišanja cen so nam izkušnje med zadnjo vojno pokazale, da je neučinkovita, ker se v takem primeru takoj razboboti črna borza in ker tudi nasprotuje liberalizaciji trga v okviru Skupnega evropskega tržašča. Priporočali bi torej lahko povečanje ponudbe blaga na trgu in racionalizacijo trgovske mreže.

Znano je, da dosežemo večjo ponudbo na trgu s povišanjem proizvodnje ali z večjim uvozom, ali pa z obojem hkrati. Vlada je že izdala nekaj ukrepov v korist kmetijstva in prehrane, na primer zeleni načrt, zakon o gorskih področjih ali zakone proti ponarejanju živil. Zdaj bi morali zelo pohiteti z odločnim izvajanjem teh ukrepov. Če mora kmet, ki je utrpel škodo zaradi suše ali toče, mesece in mesece čakati na smešno nizko odškodnino, ne izgubi zaupanja samo v državo, ampak tudi v bodočnost kmetijstva. Zato je poljedelskih in živinorejskih pridelkov vedno manj, njihove cene pa rastejo. Za povečanje proizvodnje bi morali z državno podporo in samopomočjo čim bolj modernizirati in specializirati kmetije. To bi koristilo pridelovalcem in potrošnikom. Vprašati se moramo, je rekel dr. Simčič, ali so prizadeti krogi res dovolj naredili, da bi se na primer v okolici Trsta pove-

čala razpoložljivost mleka, zelenjave, surovega masla in mesa, tako da bi dobili na trg blago dobre kvalitete in po primerno nizki ceni? Ali se ne dogaja ravno nasprotno, ko često preveč lahkomišelnost razlašča obdelovalna zemljišča za bedno odškodnino?

Gospodarski in politični listi so precej obširno pisali o reorganizaciji trgovske mreže. Koga ščitijo zunanjetrgovinski protekcionistični ukrepi, kdo ima dobiček, če je cena mesa trikrat ali štirikrat večja, ko pride meso od proizvajalca do potrošnika? Korist imajo samo posredovalci, kmet in potrošnik pa nobene. Nočemo škodovati trgovcem, ki tudi morajo živeti. Ravno obratno. Tudi njim bi morali pomagati, da bi modernizirali svoje poslovanje in delo, tako da bi imeli manj stroškov in bi lahko znižali cene svojega blaga.

Mislím, je zaključil dr. Simčič, da predlagana resolucija upošteva ta načela. Zato bom glasoval za resolucijo v upanju, da bo njeno uresničenje koristilo tržaškemu prebivavcu.

Kot smo že omenili, se ta izjava poleg splošnih gospodarskih načel za boj proti draginji zavzema za široke sloje in ima pred očmi zlasti naše slovenske potrošnike, delavce, uradnike, male obrtnike, ki jih je draginja najbolj prizadela. Posebno pozornost posveča tistim Slovincem v okolici, ki se v celoti ali delno pečajo s poljedelstvom, vrtnarstvom, vinogradništvom in tako dalje. Še enkrat opozarja, da ima vse tržaško prebivavstvo škodo, če nepremišljeno ali namerno razlaščujejo našo zemljo, na primer v Kolonkovcu, na Proseku in drugod, kjer bi lahko pridelali marsikaj za tržaški živilski trg. In končno se zavzema za male trgovce. Na tem področju je treba že zdaj misliti na javno pomoč in samopomoč, da jih ne bo veliki kapital zadušil z veleblagovnicami, ki so za potrošnike sicer koristne zaradi nižjih cen, škodijo pa malim trgovcem, ako se ne bodo specializirali na določene stroke ali se združili in mislili sami na veleblagovnice zlasti v okoliških krajih.

OBVESTILA

MEMORIAL M. FILEJ. - Namizni tenis.

Tekmovanje za posameznike se bo začelo v soboto 16. t. m. ob treh popoldne v Katoliškem domu. Tekmovavci bodo razdeljeni v dve skupini: starejši in mlajši. Veljal bo olimpijski sistem, to je izločitev po dveh porazih. Igre se bodo nadaljevale v nedeljo dopoldne; če ne bodo končane v soboto (finale).

Odbojka. Tekmovanje se bo vršilo v nedeljo dopoldne od devetih dalje. Če bodo vpisane štiri moštva, se bo vršila najprej izločilna fasa, nato pa finale. Če bodo nastopila samo tri moštva, bo veljal navaden sistem: vsak z vsakim.

Vpis sprejemajo odborniki Olympie do petka zvečer.

Prijavili so se že znani igravci rojanskega »Domu«, kot so Košuta, Kuret Fabijan in drugi.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpeca: trgovski L 20, osmrtnice L 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

ZAHVALA

Dne 7. novembra so v Šempolaju pokopali

Elizabeto Kralj vd. Plesničar

Iz daljne Avstralije se iskreno zahvaljujemo vsem tistim, ki so blagi pokojnici stali ob strani v njeni bolezni in smrti ter jo spremljali k večnemu počitku. Posebna zahvala g. župniku in vsem sorodnikom.

Albin Plesničar z družino

ZAHVALA

Po hudem trpljenju je Bog poklical k sebi našo drago mamo

Frančiško Kos vd. Jerkič

Umrla je vdana v božjo voljo z vsemi tolažili sv. vere. Ob tej težki izgubi smo prejeli toliko dokazov sočutja, da smo dolžni vsem iskreno zahvalo. Posebno se zahvaljujemo hišnemu zdravniku dr. Giuseppe Frandoliču, čč. patrom in sestram v bolnici v ulici Diaz, č. g. dr. K. Humarju, za pogrebne obrede, p. Fidelisu, darovalcem vencev in cvetja in vsem prijateljem in znancem, ki so jo v tako velikem številu spremlili na pokopališče.

Gorica, 11. novembra 1963

Zalujoča hči VANDA
in sin VOJKO z družino